

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe peti prejemnik velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemnik velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Marčnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 30.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 228.

V Ljubljani, v soboto 4. oktobra 1890.

Letnik XVIII.

Vabilo na naročbo.

S 1. oktobrom pričela se je nova naročba na zadnje četrtletje

„SLOVENCA“,

h kateri najljubšeje vabi

opravništvo.

Cena naročnine razvidi se na glavni listi, a na naročnike, ki se oglašajo, pa ne določajo naročnine, se ne ozira.

Po shodu slovenskih poslancev.

II.

Dalje je g. državni poslanec dr. Ferjančič poročal o pravosodju in politični upravi ter na temelju zakonov in dejanskih razmer utemeljeval opravičene pritožbe slovenskega prebivalstva, posebno v pokrajinah izven Kranjske. Oglašali so se govorniki iz vseh pokrajin ter naštevati kričeča fakta, ki se dogajajo na škodo stvari sami in slovenskim strankam. Tako so štajerski zastopniki naglašali, da so se državni poslanci sicer mnogo trudili, slovenske stranke vlagale priziv za prizivom, prošnjo za prošnjo, toda ves trud ima danes le ta uspeh, da se slovenske vloge sprejemajo in rešujejo.

Koliko pritožb je bilo samo po časnikih zaradi tiskovin v edinozveličavni nemščini. Slovenski uradniki sami so sestavili slovenske tiskovine, na višjem mestu so jih odobrili, ali kaj nam sedaj to koristi? Cele skladanice slovenskih tiskovin leže zaprašene v omarah.

Hud nasprotnik slovenskim težujam je bil pokojni predsednik celjskemu okrožnemu sodišču.

Mnogo je Slovincem na tem ležeče, da pride na mesto njegovo v národnem oziru zmeren in pravičen naslednik. Zato bodo zastopniki slovenskega naroda po tem, s katero osebo se bode popolnilo prazno mesto predsednika okrožnemu sodišču v Celju, tudi razsojali, ali ima vlada v istini namen, izpolniti željo Slovincem, da se na to za Slovence velevažno mesto postavi predsednik, ki ne bode sovražna slovenščini ter je ne oviral pri sodiščih. Kakor se bode to osebno vprašanje v kratkem rešilo, tako bode tudi vzraslo ali palo zaupanje slovenskega naroda in njegovih zastopnikov do sedanje vlade.

In tužna Koroška! Najmučnejše je pač stanje naših sobratov v starodavnem slovenskem Korotanu. Do 120.000 duš zastopata v deželni zboru le dva poslanca, ki imata gorko srce in trdno voljo za svoj rod, a nasproti nemško-liberalni večini zvezane roke. Tu sem bili so že nekaj let v prvi vrsti obrnjeni pogledi slovenskih poslancev, ko so v državnem zboru vedno in vedno z najdrastičnejšimi dokazi opisovali krivice, ki se godé od nemško-liberalne večine tlačnemu prebivalstvu slovenskemu. Toda ves trud in napor bil je doslej brez uspeha, vse pritožbe bile so bob ob steno, vse prošnje ostale so neuslišane. Grozno je to stanje, ki žalost vzbuja in bol v čutečem srcu, katero bije za narod in blagor njegov. Na Koroškem sploh ni govora o kakem pričetku slovenskega uradovanja, po zloglasnih tolmačih se zaslišujejo slovenske stranke, po tolmačih se jim večkrat naznanjajo sodbe. Ali je potem čudno, da je že marsikdo zgubil pogum in vse zaupanje do sedanjega sistema, od katerega smo toliko pričakovali? Slovenec zahteva, prosi, berači svojih národnih in državljan-skih pravic, a doma najde gluha ušesa, na višjih mestih ali tega ne zvedó ali imajo posla preveč z drugimi stvarmi.

Tako so slovenski zastopniki po mnogih prošnjah in vstrajnih naporih izposlovali za Koroško pet mest za avskultante, ki pa morajo biti slovenščine zmožni v besedi in pismu. Tako naj bi se odpravili najhujši nedostaki in največje nepravilike, z njimi pa tudi zloglasni tolmači. Najvišja sodna uprava je imela torej že radi stvari same najboljše namene. A kako so se zvršili ti nameni? Nekateri imenovani avskultantov niso bili jezika zmožni, one pa, ki so mogli dokazati znanje slovenskega jezika, odpravili so zopet po vrsti s Koroškega. Edini slovenski avskultant, rodem Korošec, dobil je svoje mesto na Kranjskem, akoravno bi bil rad služboval mej svojimi rojaki.

Naglašalo se je dalje, da nekateri uradniki morejo sicer dokazati znanje slovenskega, oziroma hr-vatskega jezika, a to le s spričevali, ne pa tudi v praksi.

Tako se je mej mnogimi slučajmi navel eden, ki v posebni luči osvetljuje sedanje razmere: Neki uradnik, popolnem nevedšč jezika prebivalstva, dobil je od prijateljev v občinskem zastopu spričevalo jezikovnega znanja in na podlagi tega spričevala je bil nameščen v čisto slovanskem okraju. Zato bi morala višja sodišča oziroma namestništva sama prepričati se, ali so uradniki ob imenovanju v resnici zmožni jezika dotičnega kraja ali ne. To ne zadošča, da kdo lomi slovenščino ali hrvaščino, tudi ni dovolj, da je uradnik zmožen jezika, če pa se ga noče posluževati pri svojem poslovanju s slovenskim oziroma hrvaškim prebivalstvom.

Mnogi govorniki so dalje poudarjali, da imajo Slovenci popolno pravico zahtevati za se svoje posebno nadsodišče, ker kranjska dežela sama ima več okrajnih sodišč, nego jih ima tržaško nadsodišče v svojem področju. In iz istih razlogov smejo in morajo Slovenci zahtevati slovensko pravno aka-

LISTEK.

Staroslovansko grobišče pri Novem Mestu.

Pred nekimi tedni sta preč. gosp. kanonik Hočevar in g. Gustin brzojavno naznanila iz Novega Mesta vodstvu ljubljanskega muzeja, da so pri grajenju nove ceste ob mestnem pokopališču zasledili stare grobove. Muzejsko vodstvo je takoj poskrbelo, da bi se starine pridobile za muzej.

Odkrili so 38 grobov, v katerih je bilo do 60 posod. Ostanke sežganih trupel so bili v posodah razne velikosti. Te posode po ukusu rimske tehnike imajo večinoma znane oblike, vendar so nekatere vsled drugačnih oblik pomenljive. Tako n. pr. sta zanimiva dva „pletena piskra“, kakor jih imenujejo v Komendi, katerih eden spominja na zgradbe na kole. Jedna žarnica s štirimi gumbi in narejena s prosto roko ima tip žarnice, katere je podpisani l. 1875. našel v 95 odkritih grobovih v Rušah.

Te posode imajo obliko onih, ki se nahajajo po Koroškem in Štajerskem, in če tudi spominjajo na italške, vendar spadajo v krog oblik, ki so doma po vsem Noriku.

Oglejmo si način pokapanja in po verskih in narodnih šegah razvrščene grobove, vidimo, da so bile posode s pepelom človeških trupel v zemljo za-

kopane in posamezne, kakor v skupinah tako razvrščene, da je bila večkrat poleg večje žarnice postavljena manjša posoda. Večje žarnice so navadno pokrite ali obdane s pločami od kamna. Pridatki ležé ali prosto v zemlji ali so pridejani pepelu v žarnicah. Pogorišče je bilo za vsa trupla skupno.

Ta vzporedba je bila popolnoma taka tudi v Rušah na Štajerskem, le s tem razločkom, da so tam bile posode narejene s prosto roko, torej pred rimskim prihodom; več posod pa je bilo narejenih tudi že za časa Rimljanov.

Vendar ta način pokapanja ni še-le zdaj znan; že davno prej so ga poznali v krajih ob Donavi, na Češkem, v Šleziji in sploh v vzhodnih deželah. Grobišče v Rušah je bilo prvo znano južno od Donave.

Če prašamo po narodu, ki je na ta način pokopal mrliča, je dr. L. Gumplowicz že leta 1875. pri 48. shodu nemških naravoslovcev in zdravnikov v Gradcu v svojem predavanju trdil, da so Slovani v Rušah zakapali svoje mrliča. Rekel je namreč: „Najdba profesorja Müllnerja nam kaže neovržno, da so tu bivali Slovani, ker od njega odkrito grobišče je glasen spomenik nekdanjega slovanskega prebivalstva v teh krajih.“

Grobovi pri Novem Mestu nam kažejo jasno, kako se je prastaro slovansko prebivalstvo spojilo z

galskimi in rimskimi priseljenci. Več igel (fibulae) po galskem ukusu in celó galski meč so našli zraven. Za pokapanja so porabljali rimsko glinasto posodo s staroslovansko; vendar so kmalu izdelki italškega izvora izpodrinili staroslovanske, le načina pokapanja so se trdo držali. Poleg slovanskega načina pa so tudi že rimske šege. Tako je po rimskem načinu v jednom grobu pridejan obol, posamezne svetilnice in sieklenice; jedna svetilnica je celó iz železa.

Našli so v grobovih pri Novem Mestu šest svetilnic od štirih izdelovalcev, ki so: FORTIS, VIBIANI (jako razširjen), STROBILI in IECIDI.

Za določbo časa so pomenljivi posamezni denarji, raztreseni v zemlji, katere so našli. Eden je od Klavdija I. (41—54 po Kr.), drugi od Antonija Pija (138—161), tretji od Klavdija Gotika (268—270), četrti od Tacita s „Spes publica“ na obratni strani (275—276), peti od Dioklecijana (284—304).

Smemo torej reči po današnjih skušnjah in napredku vede: Grobišče pri Novem Mestu je bilo slovanskega prebivalstva, ki se je pod rimsko vladu pri pokapanju mrličev po svoji staroslovanski šegi posluževalo rimskega blaga, doloma pa porabljalo tudi posode domačega izdelka po najstarejšem zlogu.

Ker so odkrili le one grobove, kolikor jih je bilo na cestnem prostoru, utegnejo še neodkriti grobovi še marsikaj pojasniti, ako se bodo vednostno preiskali.

Müllner.

demijo, na kateri bi se vežbali in pripravljali slovenski uradniki.

Z ozirom na Koroško in Štajersko v prvi vrsti čule so se opravičene pritožbe zaradi političnih organov, ki pri volitvah in ob drugih prilikah prepovedujejo narodne pojave in ovirajo slovenske težnje. Isto se dogaja v Istri, na Goriškem in drugod.

V obče pa se je soglasno naglašalo, da smo pred nekaterimi leti za časa barona Pražaka kot voditelja pravosodnega ministerstva videli v pravosodnem postopanju nekaj prav veselih pričetkov, ki so nas navdajali z najboljšim upanjem, da si v tem oziru priborimo popolno enakopravnost. Žal, da je v novjšem času začelo ginevati to naše upanje, da je slovenščina v uradih zopet pastorka in da se razven Kranjske sploh ne more govoriti o slovenskem poslovanju pri pravosodju in politični upravi.

Po vsestranskih pojasnilih zjedini so se vsi zbrani poslanci gledé na pravosodje in politično upravo za naslednjo resolucijo:

„Iz člena 19. tem. zak. z dné 21. decembra 1867 št. 142 drž. zak. izhaja pravica zahtevati, da uradi vsake vrste s slovenskim prebivalstvom v slovenskih pokrajinah izključno slovenski poslujejo in se zahteva v ta namen:

a) da vlada imenuje za urade v slovenskih pokrajinah uradnike v govoru in pismu popolnoma zmožne slovenščine, katere znanje imajo dokazati pred redno komisijo višjega sodišča, oziroma namestništva;

b) da vlada tudi sama čuva nad tem, da se oblastva v poslovanju s slovenskim prebivalstvom v istini slovenščine poslužujejo.

Ravno isto se zahteva gledé uradov za hrvatski jezik v Istri.

V pospeševanje in olajšanje tega se zahteva, da se napravi **oddelek štajerskega namestništva** za Spodnji Štajer po vzgledu onega za južno Tirolsko, da se ustanovi v Ljubljani **višje deželno sodišče za slovenske in isterske pokrajine**, da se ustanovi v Ljubljani **pravniška akademija** z vsemi pravicami vseučiliščnih fakultet in popolno pariteto slovenskega in hrvatskega učnega jezika.“

Tretja točka dnevnega reda je bilo šolstvo, o katerem je poročal g. državni poslanec kanonik Klun. Rekel je mej drugim, da je slovenskemu svetu sploh znano, kolikokrat in kako odločno so slovenski državni poslanci naglašali nedostatke in kričeče krivice, ki se godé Slovincem na srednjih in ljudskih šolah. Porabili so vsako priliko, da bi odpomogli tem neprilikam, osobito pa na Koroškem, kjer so Slovenci v najslabšem položaju, kjer sploh ni ni jedne slovenske ljudske šole. Pa tudi versko stališče morajo zastopniki eminentno katoliškega naroda slovenskega naglašati posebno za ljudsko šolo, ker utegnejo zopet priti časi, ko bode krščanski nauk zadnji predmet v šoli, dasi je za vzgojo mladine vajvažnejši.

Dalje so mnogi zastopniki iz vseh pokrajin še nadrobno opisovali nedostatke šol v svojih krajih in podali o šolstvu tako pristno in, žal, žalostno podobo o slovenskem oziroma hrvatskem šolstvu, da bodo državni in deželni poslanci morali zastaviti vse svoje moči in porabiti ves svoj vpliv v zboljšanje šolstva.

Tako n. pr. so nemško gimnazijo premestili iz Pazina v Pulj, kjer ni hrvaščina niti obligaten predmet in je torej popolnoma potisnena z gimnazije. Edini profesor, ki je bil zmožen narodnega jezika, je premeščen drugam.

Na goriški gimnaziji, za katero je naučno ministerstvo obljubilo slovenske paralelke, novi ravnatelj ne ume niti besede slovenske, tem manj hrvatske.

V Trstu so zastopniki in stariši sami zahtevali in s podpisi prosili slovenske ljudske šole, a doslej še vedno brez uspeha. V Ljubljani je morala mestna občina ustanoviti nemške ljudske šole za primeroma mnogo manjše število nemškega prebivalstva, lego je ono slovenskega v Trstu.

Na Štajarskem je v tem oziru nekoliko boljše, vendar pa se mnogi prizivi, katerim ugodé na višjem mestu, ne izvedejo.

In najslabše je na Koroškem. Tu se sploh na želje Slovencev prav nič ne ozira, kakor bi jih ne bilo. Če prosi občina za slovensko šolo, odgovori se ji, naj prosi tudi okrajni šolski svet, ki pa je navadno narodni stvari nasproten; in če prosi tudi ta, dobi odgovor, naj prosijo tudi stariši, in če še ti prosijo, kar se je tudi že zgodilo, odločuje naposled deželni odbor, češ, da je zastopnik občin. Da pa deželni odbor ni prijazen slovenskim težnjam, je iz skušnje obče znano.

Velevažen vzrok, da se slovenščina zanemarija in prezira, je tudi ta, da so vsa c. kr. učiteljišča, na katerih se dijaki pripravljajo za učiteljski stan, skoraj popolnoma ali večinoma nemška izvzemši ono v Kopru. Ali ni nekaka bridka ironija, da se celo v Ljubljani, v središču slovenskem na ženskem oddelku v resnici le krščanski nauk in slovenski jezik v slovenščini predavata.

Z ozirom na vse te nedostatke sklenili so poslanci soglasno naslednjo resolucijo:

„Opiraje se na ravno isti člen temeljnih zakonov je gledé šolstva zahtevati:

a) da se ljudska šola, namenjena odgoji slovenske oziroma istersko-hrvatske mladine, povsod vredí na podlagi verskega izpovedanja in z izključno materinim učenim jezikom, da se za njo potrebno učiteljsko osebje pridobi s primerno vreditvijo dotičnih učiteljišč, ter da se šolsko nadzorstvo deželno kakor tudi okrajno izroča le nadzornikom, ki so slovenskega, oziroma hrvatskega jezika popolnoma zmožni.

Ravno isto velja gledé obrtnih šol, katerih ustanovitev naj vlada nadaljuje, v prvi vrsti pa naj popolni obrtno šolo v Ljubljani, obrtno šolo v Trstu pa tako preustroji, da se bode nekoliko predmetov podučevalo tudi v slovenskem jeziku.

b) Da se na novo oživotvori gimnazija v Kranju in popolni v višjo gimnazijo, ter da se napravijo slovenske vzporednice razun na gimnaziji v Mariboru tudi na gimnazijah v Celji, Gorici in Trstu, za hrvatsko mladino v Istri pa da se na novo otvori gimnazija v Pazinu s hrvatskim učenim jezikom, ali pa, da se vsaj napravijo hrvatske paralelke na državni gimnaziji v Pulji.

Vodstvo in nadzorništvo za slovensko in hrvatsko mladino namenjenih srednjih šol, oziroma paralelek, naj se izroča takim ravnateljem in deželnim šolskim nadzornikom, kateri so slovenskega, oziroma hrvatskega jezika zmožni v besedi in pisavi.

c) Deželni šolski svet v Gradcu in Celoveu naj se razdeli v dva oddelka, v slovenski in nemški.

d) Pravica absolviranih srednješolskih dijakov iz Dalmacije in Istre obiskovati vseučilišče v Zagrebu naj se raztegne tudi na mladeniče s Tržaškega, Goriškega, Kranjskega, Štajarskega in Koroškega.“

Družbe sv. Cirila in Metoda

redna V. velika skupščina v Ljubljani dne 24. septembra 1890.

(Dalje.)

8. Da morajo družbini zavodi prav uspevati, potrebno je primerno nadzorstvo. Drjavno oblastvo izvršuje to v smislu zakona po svojih nadzornikih tudi v vseh zasobnih zavodih. In ti gg. nadzorniki so se tudi o naših, kakor že omenjeno — povoljno izrekli. V smislu svojih glavnih pravil zglasilo se je vodstvo s spoštljivo prošnjo pri prečastitih knezoškofijskih ordinarijatih, da nam blagovolé naznaniti — oziroma imenovati cerkvene nadzornike. Vsled tega je prečastni tržaško-koperski ordinarijat milostno naznanil dné 7. januarija 1890, št. 2367, da imenuje škofijskim nadzornikom č. g. Bernarda Severja zavodom pri sv. Jakobu v Trstu, čast. gosp. župnika Tomaža Thalerja pa zabavišču v Rojanu. Labodski knezoškofijski ordinarijat naznanja dné 8. januarija 1890, št. 3422, imenovanje čast. gosp. knezoškof. dub. svetnika, gimn. prof. Ivana Krušiča za celjsko zabavišče. Knezo-nadškofijski ordinarijat goriški pa z dopisom dné 9. jan. 1890 št. 2729 de 1889, da so za društvene zavode pooblašteni navadni škof. nadzorniki. Kot višji šolski nadzornik je monsgr. kanonik Andrej Marušič, v Podgori dekan ločeniški Ivan Filipič, v Pevmi kanonik dekan Fran Košuta. Kot svoje nadzornike pa družba prepusti izbrati dotičnim načelništvom in navadno so njih prvomestniki. — Tako, slavna skupščina, želi vodstvo zagotoviti svojim za-

vodom tisto vzgojo, ki je slovenski mladeži edino prikladna — versko-nravno in slovensko, katero si je naša družba zapisala na svoj prapor.

9. S tem, slavna skupščina, bi bil izvršili svoj nalog, podati Vam namreč nekaj obris družbenega gibanja v pretekli upravni dóbi. A ne morem si kaj, da bi ne pristavil še nekoliko besed.

Stališče, katero zavzema družba sv. Cirila in Metoda, njej odkazano po pravilih, imel sem čast že opetovano povdarjati pri prejšnjih skupščinah, osobito markantno lani na Bledu. Še ponavljati bi moral tedaj rečeno. A tudi danes mora vodstvo povdarjati, da je v dosego povoljnega šolstva na Slovenskem, o drugih težnjah slovenskih nam v tej skupščini itak ni govoriti, to stališče jedino pravo. Hočemo doseči vspehe, moramo se vsi kot en moč zbirati okrog zastave sv. blagovestnikov naših Cirila in Metoda. In ta zastava naša je — trobojnica. (Dobro!)

Dasi ne v barvah, vendar pa v bistvu jednako sta jo visoko vihtela že pred tisoč leti slovanska blagovestnika in čuda sta delala — krščanska omika je posijala mej Slovenci; na praporu odsvita napis: vera, dom, cesar.

Kdor deluje pod trobojnico, deloval bo za slovensko šolstvo, v smislu naše družbe za krščansko in narodno vzgojo naše mladeži, deloval bo za versko šolo uprav v smislu naših vladik vedoč, da so oni sijonski čuvaji — varuhi vere in nrave. In žalostno bi bilo, gospóda moja, ako bi katoliški cerkvi ne zaupali — njej, katera ima skoro dvatisočletno zgodovino za seboj in je za omiko sleharnega krščanskega naroda — „teste historia“ — največ storila; njej, katera je bramba prave svobode — ne pa razposajenosti in prekucije — katero kot tako preslavljačo veleumi in zgodovinarji veščaki; njej, katera ne gleda toliko na obliko in način podučevanja — ker metodična stran se v raznih dóbah spreminja in nihče ne more absolutno trditi, ravno ta metoda je najboljša in najuspešniša — katera pa gleda na pravega duha, ki naj preveva ves poduk in vso vzgojo — in to je versko-nravni duh po nauku Kristovem. Zgreši naše šolstvo ta smotor — potem ne doseže ni družega. (Pritrjevanje.) (Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. oktobra.

Notranje dežele.

Nove zmage dunajskih združenih kristijanov! To je glasilka, ki se razširja te dneve po vsej Avstriji in ki vzbuja pozornost tudi po ostali Evropi. Vkljub brezmejnemu psovanju židovskih listov, vkljub denarju liberalnih bogatinov in vkljub vladnemu pritisku so vendar združeni kristijani brez velikih listov, brez denarja in proti vladni volji prisvojili si od 10 volilnih okrajev na Dunaju 5, ki so volili združene kristijane; med temi so voljeni židom najbolj zoperni, n. pr. doktor Lueger, mehanik Schneider, Gregorič in drugi. — Notranje mesto volilo je 6 liberalcev, pritisnili so vlasti uradniki v obilnem številu; v Leopoldovem dobila sta Sues in Gerhardus po 3173, oziroma 3120 glasov; Metzler in Bernert sta dobila po 1895 glasov, pač lepa manjšina za antisemite v židovski trdnjavi; v okraju Landstrasse bo ožja volitev med liberalnim dr. Grublom in kapelanom Schnabl-om; na Vidmu je z nezuatno večino voljen župan dr. Prikl; v Margareten je zmagal dr. Lueger; v Mariahilfu antisemit Loquay; v Neubau mestni odbornik Gregorič, v okraju Josefstadt antisemit dr. Kupka proti prejšnjemu županu Uhlu, na Alsergrundu župan-namestnik dr. Borscheke proti kapelanu Latschki. — Tudi zunaj Dunaja so si združeni kristijani pridobili nekaj mandatov; imeli bodo torej v mestni skupini 10, oziroma 11 poslancev, pač lep začetek. Te volitve so nekako merilo za državno-zborske volitve; liberalci se jih pač nimajo vroka veseliti; pač bi tudi izid teh volitev moral oči odpreti vladi, ki se s toliko tesnosceno oklepa trohljivih ostankov židovskega liberalizma. In to vlado podpirajo tudi konservativci, tudi Slovenci; na te sevéda po mnenju vlade ni treba ozira, zanjo zadostuje v potrebi lepa obljuba. Kako dolgo? —

Druga konferenca med Staro- in Mladočehi se je vršila minolo sredo, a bila je, kakor prva, brez stvarnega uspeha. Mladočehi so namreč zahtevali, da se obravnave o češko-nemški spravi pokopljejo, da se stavijo novi pogoji za tako spravo, pri kateri hočejo potem sodelovati tudi Mladočehi; tirjali so, da se prizna državna samostojnost dežel češkega kraljestva, da se dodela enaka pravica obeh deželnih jezikov pri uradih po vseh čeških deželah, da se tudi na Moravi in v Sleziiji spremeni krivični volilni red, da zastopajo

(Dalje v prilogi.)

Cehi svoje koristi v postavodajalnih zborih in koristi svojih rojakov v onem številu, do katerega imajo po številu češkega naroda, popolno pravico. V ta namen se skliče shod vseh čeških poslancev, ki naj sestavi spomenico v tem smislu ter jo izroči vladi v presojo. — Upanja ni veliko, da bi Mladočehi združeno postopali s Staročehi, in dokler sloge ni, Cehi ne bodo dosegli v državi nobenih uspehov.

Ogrski finančni minister predložil je ogrski zbornici letni proračun za 1891. l. in sicer — brez primanjkljaja, kar je vzlasti na Ogrskem nenavadno. Vsak avstro-ogerski državljani bo z veseljem pozdravil to poročilo; vendar nam je opomniti, da taki računi na papirju se ne vjemajo vselej z dejanskimi potrebami, vzlasti se nam to čudno zdi za Ogrsko, ki je bila pred dvema, trem leti ob robu popolnega bankerota, da se kar nakrat tako krepko postavi na lastne noge; da pa je napredek očiten, tega ne bomo tajili, vzlasti ako pomislimo, s koliko brezozirnostjo do totranske avstrijske države skušajo Ogri vso trgovino združiti v Budapešti.

Vnanje države.

Srbija. V krogih opozicijske stranke se širijo poročila, da se utegne v srbskem ministerstvu izvršiti izprememba. To svoje mnenje pa opirajo na okolščino, ker je na prizadevanje Milanovo odstranjen dosedanj guverner mladega srbskega kralja Aleksandra, dr. Dokić, ki je povsem radikalnega mišljenja. Da je vzbudilo to sicer veliko nejevoljo v radikalnih srbskih krogih, umeje se samo ob sebi, vendar so pa neosnovane trditve opozicijske stranke, da se bo vsled tega celo ministerstvo izpremenilo.

Nemčija. Kakor utegne znano biti, zbrali so se bili nemški škofje k vkupni konferenci v Fuldi. Sad te konference je vkupni škofji list, poslan vsem katolikom v Nemčiji. V tem listu se razpravlja v vseh podrobnostih socialno vprašanje s stališča krščanske morale. Ves ta list je pa osnovan na pismo sv. očeta, katerega je pisal Leon XIII. 20. aprila kolonijskemu nadškofu. V njem se pohvalno omenja evropska konferenca, katero je cesar Viljem II. v Berlinu pozval, da bi na poziv sv. cerkve odpravil s pravičnostjo in ljubeznijo vso surovost proti stiskancem iz javnega in zasebnega življenja. Te povsem važne in pomenljive besede razpravlja nemški cerkveni dostojanstvenik v jasnem in pretresajočem govoru, kateri je za vsacega kristijana, posebno pa za katolike, neizpni vir socialnega pouka.

Italija. Massone, vojaški atašé pri italijanskem poslanstvu v Parizu, se je vdeležil francoskih vojaških vaj v severni Franciji. Od tu je poročal o francoski armadi italijanski vladi. Kar pa je pri tem najbolj pomenljivo, je to, da je odkril svetu mnoge temne strani med francoskim vojaštvom vzlasti med višjimi poveljniki, „vsled katerih je francoska vlada po vsej pravici v velikih skrbeh.“ Umeje se samo ob sebi, kako nejevoljo je vzbudila ta Massonova obsodba med francosko armado.

Švica. Narodni svet je sprejel s 97 proti 35 glasovom naredbe zveznega sveta v Tesinu ter ga pooblastil še za nadaljno delovanje.

Luksemburg. Kardinal Lavigerie je priporočil shodu nemških katolikov v Koblenzi, da bi se v vasi Marienthal na Luksenburškem zgradila misijonska hiša. Tu je bil kupil pred nekaj leti papežev komornik, grof Spee, neko posestvo. To posestvo je grof Spee dal v najem oo. dominikancem z opombo, da ga izroče pozneje kardinalu Lavigerie-ju. Nekateri dominikanci nameravajo preosnovati zavod za vsprejem misijonskih gojencev. V imenovani zavod bodo sprejeti le Nemci, ker se bodo gojenci tudi le z nemško glavnico izobraževali. Ko se bodo gojenci v Marienthalu dovoljno za svoj poklic izobrazili, pojdejo za nekoliko časa v semenišče algijske nadškofije, od koder pojdejo potem v nemško vzhodno Afriko na svoje misijonsko delovanje.

Anglija. „Standard“ je izvedel neki od verjetne strani v Berlinu, da ni pričakovati, da bi trodržavna zveza 1892. l. prenehala. Avstrijsko-nemška zveza ni bila sklenena za določeno dobo, vsled česar jo je zmatrati za trajno, zveza z Italijo pa sicer poteče 1892 l. toda kralj italijanski se ne kaže voljnega rušiti krepko vez z Nemčijo in Avstrijo.

Izvirni dopisi.

Iz Rateč, 2. oktobra. Pretečeno nedeljo zapele so v naši cerkvi prvič nove orglje, katere sta izdelala g. brata Zupana v Kamni Gorici. Spremenov imajo 5 pevajočih in 4 pomožne. Meh je v orgljah, akoravno so orglje le 3 metre visoke. Igralnik je za-se pred orgljami. Orglje zadostovale bi s polno igro za večjo cerkev od naše. Spremeni orgelj so: Principal 8', gamba 8', bordun 8', trojna mikstura, subbas 16', oktavnin in pedalni sklep, ter forte in piano. Vnanja podoba orgelj je prav lična in spominja na gotični slog. Cena orgelj ni visoka. Gospoda brata Zupana sta zopet s tem 30 delom svojim pokazala, da prav dobro napredujeta.

Z Dunaja, 2. oktobra. (Prihod nemškega cesarja.) Pravijo, da zgodovinsko ni znano, da bi

bil tuji vladar tako slovesno sprejet, kakor včeraj nemški cesar.

Okolo 9. ure pridrdral je dvorni vlak na severni kolodvor s cesarjem Viljemom II. Naš svetli cesar pozdravil ga je v spremstvu nadvojvode Albrehta, Viljema in Rainerja, namestnika dunajskega župana itd. Ob 1/2 10. uri peljal se je sedeč na desnici našega cesarja po zalo okrašenih cestah in ulicah do ces. dvora. Po cesti do Pratra se je bilo že ob 7. uri zjutraj toliko radovednega sveta nabralo, da ni bilo mogoče se dalje preriti. Na Ringu, akoravno sveta polno, vendar se je človek mogel kam uriniti. Seveda odrov se ni manjkalo, a bili so že poprodani, predno so bili postavljeni. Klical sem tudi jaz „Hoch“ z množico, ko sta se vladarja bližala — a mislil bolj na našega milodarnega cesarja Franca Josipa I.

Po Ringu so bili pri vsaki križni cesti postavljeni slavloloki z zelenimi vencami, zastavami, pruskimi in avstrijskimi grbi. Pri vsakem teh slavlolokov stali so veterani z godbo in trobili prusko himno, ko se jim je bližala dvorna kočija. Palače nadvojvod po Ringu bile so krasne, pa tudi drugi hišniki, ki so tu večidel velikaši, so olupšali okna s pregrinjali, postavili na pomole doprsne podobe obeh vladarjev itd. Ob vsi črti, koder sta se monarha peljala, bila so vsa okna polna ljudi. Vreme je bilo prav prijetno.

Ko se je množica začela razhajati, šel sem tudi jaz v notranje mesto. Ko pridem na „Novi trg“, bila je cesta do dvora zaprta. Počakam trenotek in pridrdra nemški cesar s pribočnikom, kateri je držal v roki velik venec krasnih cvetic. Cesarska kočija se ustavi pred vratmi č. oo. kapucinov. Vrata kapucinskega samostana se odprejo in nemški cesar zgine pred očmi množice s svojim pribočnikom. Ta pot peljala je nemškega cesarja do krste našega umrlega cesarjeviča Rudolfa, kateri počiva v tihih prostorih. Položil je sam venec na rakev svojega prijatelja, pokleknil in tu ostal skoraj četrt ure. Ogledal si je tudi druge rakve, kajti ni imel še nikoli prilike ogledati si cesarsko grobnico. Odšel je silno ginjen in se pri poslovu gospodu gvardijanu izrazil: „Ta je bila moja najtežja pot.“

Od tu se je peljal nemški cesar k svojemu zastopniku princu Reussu.

Okolo 1. ure peljal se je s svojim pribočnikom v Schönbrunn. Tudi ta cesta bila je kakor drevored okrašenih majev. Z vsakega vibrle so zastave. Množica pozdravljala ga je z „hoch“-klici na desno in levo. V Schönbrunnu pričakovali so ga naš cesar, Albert kralj saksonski, Leopold princ bavarski in nadvojvoda Ferdinand Toskanski že pripravljeni za lov.

Po poldanskem zajutreku odpeljali so se visoki gostje z našim cesarjem na lov v Mürzsteg na Štajersko. Kakor se poroča, pričeli so danes ob 10. uri zjutraj visoki gostje lov, ravno ob času, ko so se začeli Dunajčanje boriti pri volitvah v deželni zbor. Rad bi bil „Slovenec“ še prej kaj poročal — pa čakal sem na izid volitev. Letos je strašna bitka antisemitov in liberalcev, kajti ta boj velja za „Veliki Dunaj“. Ravno ko to pišem, je zvonaj silen vihar, in ker so mi moja stara mati večkrat pravili, če nastane hud vihar, da se je menda kdo obesil, bojim se, da so morda katerega židovskega kandidata na struno potegnili. Ako bo kaj pomenljivega, da bi zanimalo potrpežljive moje čitatelje, bodem poročal. Zdravi! Jakša-Rožanski.

Z Dunaja, 3. oktobra. (Nemški cesar. Volitve v deželni zbor.) Nemški veleposlanik princ Reuss izročil je dunajskemu županu zahvalno pismo cesarja Viljema za navdušeni sprejem. Ob enem mu naznani, da je odlikovan z redom krone II. vrste, in magistratni stavbeni nadsvetovalec Berger pa z redom rudečega orla III. vrste. Cesar je tudi daroval 3000 mark za mestne reveže.

Včerajšnji silni vihar odnesel je po zraku demonstrativno odlikovanje, katero so priredili tukajšnji pruski mlademu nemškemu cesarju.

Volitve mest v deželni zbor končale so se še le danes zjutraj ob 5. uri. Volitve, katere so trajale včerajšnji dan in celo noč, bile so sicer burne, a vendar niso nobenega semita pobili. Notranje mesto izvolilo je pet liberalnih poslancev in ti so: Richter, Noske, Bošan, Matzenauer in Sommaruga; Leopoldstadt izvolil je dva poslance in ta sta prof. Suess in tovarnar Gerhardus. Na Landstrasse bode dné 4. t. m. ožja volitev, ker dr. Grubl je dobil 134 glasov premalo. Wieden: dr.

Prix (lib.) zopet izvoljen. Margarethen: dr. Lueger (protisem.) nov. Mariabill: Ferd. Loquai (protisem.). Neubau: Občinski odbornik Gregorič (protisem.) nov. Josefstadt: dr. Kupka (protisem.) nov. Alsergrund: dr. Borške (libi) nov. Favoriten: mehanik Hauk (protisem.). Hernals: Baumann (protisem.). Sechshaus: Ernst Schneider (protisem.). Rožanski.

Dnevne novice.

(Cesarjev imendan.) Povodom cesarjevega imendne je danes ob 10. uri prevzvišeni gospod knezoškof daroval slovesno sv. mašo. Navzoči so bili: deželni predsednik baron Winkler z uradniki deželne vlade, deželni odbornik, ces. svetovalec Murnik kot namestnik deželnega glavarja, ki se je odpeljal na Dunaj, predsednik deželnemu sodišču Hočevnar, župan Grasselli in načelniki ostalih oblastev in zavodov. Tem povodom je imela danes tudi vsa šolska mladina prost dan in se v raznih cerkvah vdeležila sv. maše za cesarja.

(Cesarčinja-vdova Štefanija) se je včeraj ob 11. uri dopoldne pripeljala z Lloydovim parnikom „Najade“ v Opatijo, kjer ostane več časa.

(Podpornemu društvu za slov. velikošolce na Dunaji) so tudi letos darovali sledeči rodoljubi v Trstu in sicer veleč. gg.: Monsig. dr. Janez Sust, stolni prošt 5 gld.; monsig. Peter Flego, kanonik 3 gld.; monsig. Janez Legat, gimn. prof. 5 gld.; dalje N. N., slovenski rodoljub v Trstu 1 gld. in J. J., učitelj v Trstu 5 gld. Skupno svoto 19 gld., reci devetnajst goldinarjev poslal je društvu g. Jos. Skočir, stud. med. na Dunaji, sedaj bivajoč v Trstu. Odbor imenovanega društva izreka najtoplejšo zahvalo plemenitim rodoljubom z iskreno prošnjo, da društvu, ki goji tako blage namene, ostanejo tudi v bodoče zvesti. — Društvene doneske sprejemlje blagajnik g. J. Pukl, Dunaj I. Bogner-gasse 11.

(Vrhovni poveljnik žandarmerije) podmaršal baron Giesl se je v četrtek pripeljal v Ljubljano, nadzorovat tukajšnjo žandarmerijo. Včeraj je obiskal gosp. deželnega predsednika; prihodnje dni bode ogledal več žandarmerijskih postaj.

(Mestni občinski svet) ima prihodnji torek, dné 7. t. m. sejo. Dnevni red priobčimo v prihodnji številki.

(Osebna vest.) Odboru kranjske odvetniške zbornice je naznanil odvetnik gosp. dr. Bizjak v Brezicah, da se z dném 1. januarja 1891 preseli v Radovljico.

(Ogenj.) V Željnah pri Kočevju je v sredo ogenj uničil devet hiš z gospodarskimi poslopji.

(Posnemanja vredno.) Iz Trsta se poroča „Sl. Narodu“, da je znanemu rodoljubu gosp. M. Pollichu umrla gosa soproga Jelica. Tem povodom so namesto vencev darovali podružnici sv. Cirila in Metoda: Slovanska čitalnica 20 gld., prijatelj 50 gld. 50 kr., gosp. Ivan Šabec 15 gld., obitelj Mankočeva 10 gld.

(Tridnevna pobožnost) na čast blaženemu mučeniku Janezu Perboarju se bode vršila prihodnji ponedeljek, torek in sredo v cerkvi presv. Jezusovega Srca.

(Pri občinski volitvi) v Št. Rupertu je bil za župana izvoljen g. Ferd. Dolar iz Kota, za odbornike pa Fr. Stergar, Jos. Brear, Fr. Zupančič, Jos. Majcen, grof Anton Barbo, Jos. Jelenec, Fr. Pavlin in V. Majcen.

(František Ondříček) nastopi dné 9. in 14. t. m. v dveh koncertih v Pragi; nato obišče Brno, Olomuc, Dunaj, Budimpešto, Ljubljano in Zagreb.

(Hrvatska kolonija?) Predsednik magnatske hiše je govoreč o pokojnem Rauchu rekel, da je on osnoval temelj razmeram med materjo-deželo in Hrvatsko. Ako je Ogrska mati-zemlja, potem je Hrvatska le kolonija.

Raznoterosti.

— Na dunajskih ljudskih in meščanskih šolah je bilo koncem šolskega leta 1889/90 okolu 72.000 katoliških in 11.000 (!) židovskih učencev. Blizu 2500 učencev je bilo družih veroizpovedanj ali pa brezvernikov (!).

— Koliko zvezd vidimo na nebu? V lepi noči vidi zdravo oko na en pogled do 3000 zvezd, s srednje velikim daljnogledom pa 600.000, dočim jih vidijo astronomi z najboljšimi daljnogledi blizu 50 milijonov.

— Letošnja letina na Francoskem. Kakor poročajo francoski časniki, pridelali so letos na Francoskem 119,437.000 hektolitrov pšenice na 7,147.000 hektarjev polja, mešanega žita 5,164.000 hektolitrov na 313.600 hektarjev, rži 25,914.000 hektolitrov na 1,643.000 hektarjev. Po teh podatkih niso imeli na Francoskem vže 10 let tako dobre letine. Le pšenice so bili 1882. leta več pridelali, namreč 122.000.000 hektolitrov. 1881. leta pa je bilo za pšenico najslabša letina, zakaj pridelali so je bili le 99.000.000 hektolitrov.

— Palača iz — sená bo v kratkem v Mommence (Illinois) zgrajena. Naredili jo bodo iz stisnjenega sená in slame in bo služila za razstavo poljskih pridelkov iz Illinoisa in Indiane. Pri otvoritvi razstave dné 1. oktobra — tako se poroča listom — bodo navzoči guvernerja imenovanih držav in Harrison, predsednik Združenim državam. Palačo bodo tudi po razstavi pustili stati, dokler je ne bodo vremenske sile zrušile.

— Gledališče za gluhe neme bodo v kratkem otvorili v Parizu. V tem gledališču „peresa in duha“ se bo igralo le z znamenji. Ravnatelj temu gledališču je Viktor de l'Épée, sorodnik slovečega abeja, ki je prvi ustanovil zavode za gluhe neme. Prva igra, ki se bode predstavljala, je „Ljubezen in smrt“, katero je spisal gluhonemi Varenne, ki je ob enem slikar in pesnik.

— Milijonarji v Ameriki. Protikoneu ameriške notranje vojne je bilo v Novem Yorku 11 milijonarjev in drugod po Združenih državah pa 20. Izmed 11 novorojenih milijonarjev sta bila le dva rojena Američana, štirje so bili rodom Nemci, dva Francoza, dva Škota in jeden potomec izvoljenega izraelskega ljudstva. Zdaj je pa bajá samo v Novem Yorku čez 1000 milijonarjev in po vseh Združenih državah do 5000 takih Krezov.

— Sto let je preteklo na praznik Marijinega vnebovzetja, odkar je bil prvi škof v Združenih državah posvečen. Bil je to John Carroll, katerega je doletela ta čast 15. avgusta 1790. l.

— Zvesta žival. Nedavno je bil lovec blizu Bernrieda na Bavarskem na lovu po neprevidnosti smrtno zadet. Njegovo truplo je ležalo dva dni, ko je prišla komisija na lice mesta. Ves čas je bil pri njem pes brez vsake hrane. In ko so položili truplo nesrečnega loveca v krsto, morali so psa s silo odstraniti.

Telegrami.

Dunaj, 3. oktobra. Nemški cesar je podelil povodom svojega bivanja na Dunaji redove nižjeavstrijskemu cesarskemu namestniku, dunajskemu županu, predsedniku severne železnice, udom častne službe in častnikom častne stotnije.

Dunaj, 4. oktobra. God presvetlega cesarja se je praznoval na Dunaji, povsod po kraljestvih in deželah kakor tudi v Bosni in Hercegovini s sv. službo božjo v navzočnosti oblastev in obile pobožne množice.

Dunaj, 4. oktobra. Grški kralj se je pripeljal ob osmih in 44 minut semkaj.

Dunaj, 4. oktobra. Kakor poročajo zasebna poročila, napil je včeraj v Mürzstegu nemški cesar Viljem povodom današnjega cesarjevega godu Francu Jožefu ter mu presrečno čestital.

Mürzsteg, 4. oktobra. Povodom godu avstrijskega cesarja je bila v vaški cerkvi sv. maša, katere so se vdeležili oba cesarja, saksonski kralj in visoki gostje. Veličastva so se potem odpeljala na lov na divje koze.

Praga, 3. oktobra. Nameravana konferenca vseh čeških poslancev s Češkega, Moravskega in Šlezije je za zdaj odložena.

Atene, 4. oktobra. Poročila o zaroki ruskega carjeviča in grške princesinje se pobijajo.

Umrli so:

1. oktobra. Amalija Kotar, sprevednikova hči, 3 mesece, Cesta na južno železnico 12, božjast. — Ludovik Jäsch, trgovec, 56 let, Stari trg, 17, kap.

2. oktobra. Ivan Modic, delavec, 37 let, Cesta na loko 11, jetika. — Frane Perko, kurjačev sin, 2 leti, Emonska cesta 5, ecelampsie. — Frančiška Pust, tesarjeva hči, 21 dni, Hradeckega vas 12, božjast. — Cecilija Ortel, delavka, 21 let, Trnovske ulice 17, jetika.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celsiusu			
7. u. jut.	744.6	11.4	sl. svzh.	jasno	0.00
8. u. pop.	743.5	22.2	"	"	"
9. u. sveč.	743.8	17.0	"	"	"

Srednja temperatura 11.0°, za 2.3° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

4. oktobra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	87	gld.	95	kr.
Srebrna " 5 1/2 " 100 " 16%	88	"	50	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	106	"	95	"
Papirna renta, davka prosta	101	"	15	"
Akcije avstr.-ogerske banke	968	"	—	"
Kreditne akcije	308	"	—	"
London	112	"	95	"
Srebro	—	"	—	"
Francoski napoleond.	8	"	92 1/2	"
Cesarski cekini	5	"	36	"
Nemške marke	55	"	42 1/2	"

Zahvala.

Moj umrli mož gosp. Ivan Wohinz, grajščinski oskrbnik, je bil z večjo svoto zavarovan na življenje pri družbi „The Gresham“ v Londonu.

Glavni zastopnik v Ljubljani gosp. Gvidon Zeschko mi je izplačal zagotovljeno glavnico poleg obilega dobička takoj po smrti ljubljene soproga, ne da bi mi bil kaj utrgal. Javno zahvaljujem za to zastopnika in družbo „THE GRESHAM“ v Londonu ter je vsakemu toplo priporočam.

V Mokronogu, dne 1. oktobra 1890.

(1)

Terezija Wohinz.

Za pogorelee v Ambrusu

darovali so ti-le:

K. L.	1	gld.
F. Sch.	5	"
B. B.	3	"

Družba sv. Cirila in Metoda.

Letne doneske so poslale podružnice:

Turjaška	32	gld.	—	kr.
Akademijna v Gradi	40	"	—	"
Slovenjegraška	25	"	—	"
Celjska	131	"	—	"
Velike Pirešice	26	"	50	"
Briska na Gorškem	35	"	—	"
Pribla ves na Koroškem	7	"	50	"
Sv. Kanceljan	31	"	26	"
Cerkniška na Gorškem	32	"	36	"
Celovška	30	"	—	"
Pivška	40	"	—	"
Kranjska	11	"	—	"
Ptujska	23	"	—	"
Sv. Ivan pri Trstu	33	"	—	"
Gorenjska dolina	48	"	36	"
Poljanska dolina	70	"	—	"
Apače na Koroškem	36	"	10	"

Darovali so:

Rodoljub iz Nove cerkve	1	"	—	"
Gorjanska družba	11	"	—	"
Gosp. župnik M. Narobe	10	"	—	"
" A. Kalan, stolni kapelan	100	"	—	"
Meščanska ljubljanska vojašnica	10	"	—	"
Celovski klub	13	"	—	"
Pri obedu dné 24. septembra nabranih	31	"	30	"

Slavne podružnice, katere še niso poslale letnih doneškov, prosim, da to kmalu storé.

V Ljubljani, dné 30. septembra 1890.

Dr. Jos. Vošnjak, blagajnik.

MATIJA HORVAT,

čevljarski mojster

V Ljubljani, sv. Petra cesta št. 32

priporoča se v obila naročanja raznovrstnega

Obuvala

za gospode, gospé in otroke,

katera izvršuje cenó, pošteno, iz zanesljivo trpežnega blaga iz. po zahtevi od najfinješe do najprostejše oblike. (11—9)

Nove

(1)

okvire za pôrtrete

iz naravnih planik nekaj posebnega v tej vrsti priporoča

I. kočevski, domači obrt

v Ljubljani, Schellenburgove ulice šte. 4.

Kovert s firmo

Katoliška Tiskarna

priporoča

po nizkoj cení.

Vsaki dan

na pol prekajene

kranjske klobase

in klobasice za peči (Bratwürste)

Iz svežega svinjskega mesa doma narejene

vsako sredo in soboto

priznано izvrstne sveže

rižove, jetrne in krvave klobase

in pečenka v pečici (Jungfernbraten)

3—1

dobiva se pri mesarici

Barbari Kopač, sv. Petra nasip št. 47.

Najnižje cene.

Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch,

tovarna dežnikov,

Ljubljana, Mestni trg 15.

Zobozdravnik

Avgust Schweiger

prične s 15. oktobrom delovanje kakor do sedaj (3-1)

v hôtelu „pri Maliču“ (Stad Wien) II.

pripravljena od lekarja GABR. PICCOLI-ja v Ljubljani, je uplivno zdravilo, katero krepeča želodec, mehča, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo spadajočih snovij ter ni nikako drastično učinkujoča, marveč lahko, delovanje organov ureja, zdravi, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav delj časa rabi.

Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v skatljah po 12 steklenicah za gl. 1.36; po 24 za gl. 2.60; po 36 za gl. 3.84; po 44 za gl. 4.26; po 55 za gl. 5.26; po 110 za gl. 10.30; po 550 za 50 gld.

Dobiva se v steklenicah po 10 kr. le v Ljubljani v lekarni „Pri angelju“, Dunajska cesta, v steklenicah po 15 kr. prodaja se skoro v vseh tu- in inozemskih lekarnah. (60—5)

J. BENDIK-a,

tovarnarja v Št. Valentinu na Spodnjem Avstrijskem,

hranilna mast

za usnje

je najboljše sredstvo, da se usnje ne premoči.

Za likanje usnja se priporoča ravno kar izumljena, pred ponarejanjem s e. in kr. privilegijem zavarovana

tinktura za usnje.

Glavna zaloga v Ljubljani pri gg. Schusnigu in Weberji, nič več pri Krisperji. (10—1)

Svarimo pred ponarejanjem.

Leopold Tratnik
izdelovatelj
cerkvene posode itd.
Ljubljana
sv. Petra cesta
št. 27.

Priporoča svoje izdelke prečastiti duhovščini in p. n. cerkvenim predstojnikom po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. (16)

Na željo pošilja načrte in ilustrovane cenike.
Staro orodje in posode jemlje v popravilo.

Vinko Čamernik,
kamnosek,
v Ljubljani, Parne ulice št. 9,
blizu tik mesarskega mostu,
se najljubše priporoča prečastiti duhovščini v izvršitev naročil vsakovrstnega
cerkvenega umetnega kamnoseškega dela,
slav. občinstvu pa svojo bogato zalogo najraznovrstnejših po najnovejših načrtih pravilno in iz različnih vrst marmorja izdelanih
nagrobnihih spomenikov.
Vse na tukajšnjem pokopališču stoječe in pri njem izgotovljene spomenike, kateri se vsled nedovoljenega zidanega temelja nagibajo, popravlja brezplačno dvakrat na leto in sicer pomladi in pred Vsemi svetimi.
Se posebej opozarja na krasen, od kajnahtalskega, kararskega in črnega marmorja izgotovljen
spomenik,
kateri prodaja po primerno jako nizki ceni.
Tudi p. n. stavbenim podjetnikom se priporoča v vsakovrstna
starbinska dela,
katera fino, trpežno in ceno izvrši. (5)

Ivan Kregar,
pasar
in
izdelovatelj
cerkvenega
orodja
LJUBLJANA,
Poljanska
cesta 3,
(zraven gostilne
»pri zvezdi«),
opozarja in toplo priporoča preč. duhovščini in sl. cerkvenim predstojništvom svojo novourejeno
pasarsko delalnico,
v kateri izdeluje v najraznovrstnejših oblikah in slogih **cerkveno orodje,** kot:
monštrance, ciborije, kelihe, tabernakelne, svečnike, leščence i. t. d.
iz najtrše in najzanesljivejše kovine, lično in cenó po poslanih uzorcih ali lastnem načrtu.
Staro orodje popravlja in prenavlja, posrebuje in pozlatuje v ognju tudi strelovodne osti po najnižji ceni. — Izvršeno blago pošlje dobro spravljeno in poštne prosto. (2)

Obrabljene pismene marke kupuje vsak čas
G. Zechmayer, Nürnberg.
Obrazci zastoj. 15—(8)

Gebrüder Rieger
Wien 1873 Paris 1875

ORGEL
und
Harmonium Fabrik
Jägerndorf öst. Schles.

Ta tovarna izdeluje po prav nizki ceni

cerkvene orglje in harmonije

Glasovi so silno lepi in sestava jako močna. Vplačevalni pogoji so ugodni. Ceniki orgelj in harmonijev pošiljajo se zastoj.

V kratki dobi 16 let narejenih je bilo blizu 300 novih orgelj, med temi bilo je več velikih, kar je najboljši dokaz o izvršni zmožnosti in reelnosti te tvrdke. (24—19)

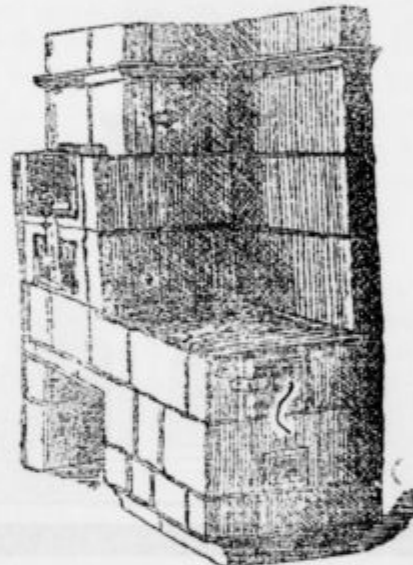
Andr. Druškovič
trgovina z železnino na mestnem trgu 10,
priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, štorje za stokadoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena
štedilna ognjišča
in njih posamezne dele.

Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo: (41)
vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.
Tudi se dobira zmirom sveži doerski mavec (Lengenfelder Gyps) za gnojenje polja.

Dunajske razstavne srečke à 1 gl. Le malo jih je še!
11 srečk 10 gld.
6 srečk 5 gl. 50 kr.

Glavni dobitek **50.000** gld. vrednosti.

Žrebanje že 15. oktobra.

Srečke po 1 gld. pri C. C. MAYER-ji v Ljubljani. (9)

Gradeč: Lekarna Vendelina pl. Trnkóczy-ja, deželna lekarna, Sackstrasse
Dunaj: Lekarna Viktorja pl. Trnkóczy-ja, „pri sv. Frančišku“, (ob jednem kemična tovarna), V., Hundsturm-trasse 113.

Dunaj: Lekarna Julija pl. Trnkóczy-ja, „pri zlatem levu“, VIII., Josefstädterstrasse 30.
Dunaj: Lekarna dr. Otona pl. Trnkóczy-ja, „pri Radetzkiju“, III., Radetzkyplatz 17.

Zunanja naročila se s prvo pošto izvršujejo.

Nepresegljivo za zobe

je

I. salicilna ustna voda

aromatična, upliva okrepčevajoče, zabranjuje gnjilobo zob ter odstranjuje iz ust neprijetni duh. Jedna velika steklenica 50 kr.

II. salicilni zobni prašek

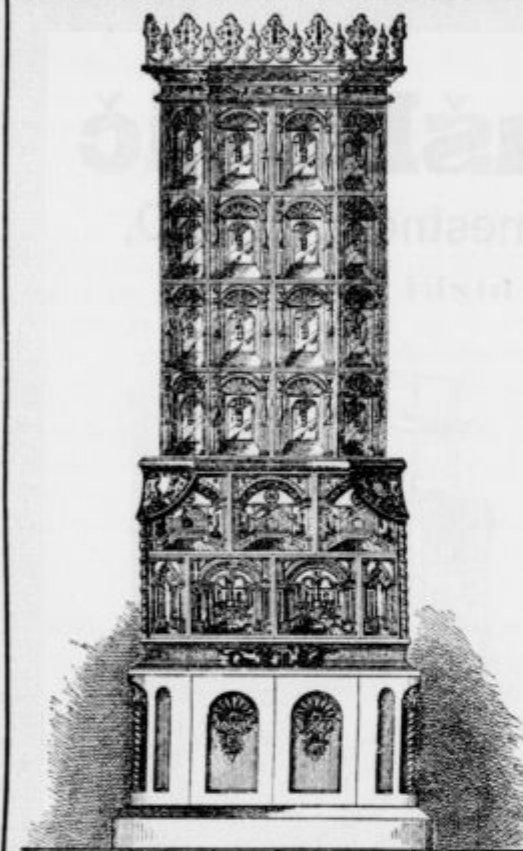
splošno priljubljen, upliva jako okrepčevajoče ter ohranjuje zobe svetlo-bele, a 30 kr.

Navedeni sredstvi, o katerih je došlo mnogo zahvalnih pisem, ima vedno sveži v zalogi ter vsak dan po pošti pošilja

lekarna

Ubald pl. Trnkóczy

diplomovani posestnik lekarne in kemik, poleg mestne hiše v Ljubljani.

Fran Jevnikar

Ljubljana

Tržaška cesta šte. 29

prilagoča prečast, duhovščini in slavnemu občinstvu

lepo, ukusno in solidno izdelane salonske in navadne lončene, belo, rujav, zeleno in slonokoščeno osteklene ognju protivne

peči

v najraznovrstnejših oblikah, kakor tudi vse v to stroko spadajoče izdelke po najnižjih cenah.

Cenitnike pošiljam na željo franco.

Zastopništvo

pri (40-28)

Vidic & Comp.

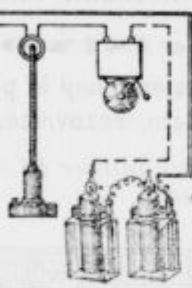
Slonove ulice.

Hišni telegraf

brez telefona

le gld. 4.50

in višje.

Posamezni deli
za napeljavo
strelvodov,
hišnih telegrafov
in
telefonov

so vedno na razpolago.
Za dobro, zanesljivo in točno delo jamči, cena je kar mogoče nizka.

Josip Rebek,

(prej Karol Ahčin)

ključarski mojster,

13 Francovo nabrežje Ljubljana Francovo nabrežje 13.

prilagoča svojo izborni zalogo lepo, natančno in trpežno izdelanih

štedilnih ognjišč

okov za okna in vrata; izdeluje tudi

železne ograje

v vsakovrstnih oblikah po poslanih vzorcih ali lastnem načrtu in sploh vsa ključarska dela po najnižji ceni.

Sprejema naročila iz mesta in z dežele ter je izvršuje točno, poeni in zanesljivo.

Poslabšo opozarja na svojo na Kranjskem največjo zalogo

elektrotehničnih proizvodov

katera omogočuje najzanesljivejšo vpeljavo telegrafov in hišnih telefonov v poljubni dolžini. Slednja prilagoča še posebej cenjenim gg. trgovcem in tovarnarjem v varstvo pred tatovi in svrhu hitrega poslovanja.

Prečast, duhovščini, veleposestnikom, tovarnarjem in sploh hišnim posestnikom se prilagoča za napeljavo

strelvodov,

katera napeljuje na stolpe, dimnike in poslopja po najnovešem zanesljivem načinu; popravlja tudi že napeljana pohabljenost strelvodov, katerih zanesljivost preizkuša z navlašč za naročenim „elektrometrom“.

Trgovina z železnino

ALBIN C. AHČIN-a

v Ljubljani,

Gledališke ulice šte. 8

prilagoča svojo bogato zbirko

nadgrobnih križev,

pristno pozlačenih in najfinejše izdelanih, ali tudi surovih.

(12-9)

Dalje se prilagoča v izdelovanje grobnih in cerkvenih omrežij (gavtrov) itd.

Premija na svetovni razstavi v Londonu 1862, Parizu 1867, Dunaji 1873, Parizu 1878.

Klavirji na obroke za na deželo

salonski krilasti klavir, pianine (52-34)

iz tovarne svetovno znane trdke (Gottfried Cramer) — Wilh. Mayer na Dunaji za 380 gld., 400 gld., 450 gld., 500 gld., 550 gld., 600 gld., 650 gld., pianine za 350 gld. do 600 gld. Klavirji drugih trdk za 280 do 350 gld.

Izposojilo klavirjev za na deželo pod najugodnejšimi pogoji.

Prodajalnica in posojilnica klavirjev A. Thierfelder, Dunaj, VII., Burggasse 71.

St. 17.554.

(3-3)

Plinovi motor na prodaj.

V četrtek dne 9. oktobra 1890 dopoldne ob 10. uri se bode v mestni klavnic postavljeni

plinovi motor dveh konjskih sil

zistem „Otto“ prodal potom očitne dražbe.

K tej dražbi, ki se bode vršila ob določeni uri v mestni klavnic, vabijo se kupei z dostavkom, da podpisana mestna občina do dneva dražbe sprejema tudi pismene kupne ponudbe.

Mestna občina ljubljanska,

dne 25. septembra 1890.

Odprije pekarije in prodaja moke.

Usojam si p. n. občinstvu in gospodom gostilničarjem naznanjati, da odprem dne 1. oktobra t. l. v svoji hiši

v Florijanskih ulicah št. 12

pekarijo in prodajo moke.

Prizadeval si bodem svojim p. n. naročnikom postreči s fino pekarijo, s svežim belim in črnim kruhom na vago in v štrub, z izvrstnim rženim kruhom itd. po najnižjih cenah. Na zahtevanje pošiljam kruh tudi na dom. — Zajedno opozarjam častite gospodnje na svojo bogato zalogo vsakovrstne moke. Z odličnim spoštovanjem

(3-3)

Karol Žužek.

Trgovina z železnino

Albin-a C. Ahčin-a

v Ljubljani, Gledališke ulice št. 8,

prilagoča svojo bogato zalogo poljedelskega orodja, posebno plugov, lepo in močno izdelanih po najnižji ceni, plužnih delov, motik, lopat, ameriškanskih gnojnih vil, prav lepo in lahko izdelanih, a poleg tega vendar trpežnih, zobov za brane, žag za na vodo, pil za žage, delov za vodnjake, mesingastih plošč za komate, potem rož, steslecev, ôs, zavornic za vozove, okov za vozé itd., šin za kolesa, podkev, cokel, konjskih žabljev, slokih žag, kôs, srpov, slamoreznih kôs, klepalnega orodja, sekir, cepinov, železnih grabelj.

(28-21)

Staro železo, mesing, baker, kositar, cink, svinec kupuje se vedno po najvišjih cenah.